

ZAŠČITA UDELEŽENCEV V JUDU PRED NADLEGOVANJEM IN ZLORABO

Izvirna različica v angleščini

Različica: januar 2025

Preambula

Ob koncu 19. stoletja je Jigoro Kano razvil novo šolo jiu jitsa, ki jo je imenoval »judo«. Ta se je od drugih japonskih šol borilnih veščin – »ryu« – razlikovala po svojih ciljih. Tako kot druge šole je tudi judo spodbujal maksimalno učinkovitost, vendar namen ni bil enak. Judo je bil »za izboljšanje človeka in družbe« – metoda telesne, intelektualne in moralne vzgoje skozi vadbo borilne veščine.

Danes judo trenira več milijonov ljudi po vsem svetu, Mednarodno judo federacijo (IJF) je priznal Mednarodni olimpijski komite (MOK).

Uvod

Mednarodna judo federacija (IJF) je neprofitna organizacija, ustanovljena za nedoločen čas in urejena po madžarskem pravu.

IJF verjame, da je temeljna pravica vseh športnikov, osebja in prostovoljcev sodelovati in se razvijati v nenasilnem, varnem in spoštljivem okolju, brez vseh oblik diskriminacije, nasilja, zanemarjanja in izkoriščanja.

Vse oblike nadlegovanja in zlorabe, še posebej nad udeleženci z ranljivostmi, kot so mladoletniki, parašportniki in etnične manjšine, pomenijo kršitev Kodeksa etike IJF in Kodeksa etike MOK.

IJF priznava svojo dolžnost skrbeti in se zavezuje ustvarjanju ter podpori okolja in kulture brez nadlegovanja in zlorab. Dobrobit vseh posameznikov, ki so povezani v IJF, je najpomembnejša. Vedenje ter dejanja, ki pomenijo nadlegovanje ali zlorabo, ne bodo tolerirana.

IJF je sprejela politiko dobre prakse, da bi zagotovila ustrezno varnost in zaščito športnikov vseh starosti, ki se ukvarjajo z judom ter omogočila osebju in prostovoljcem sprejemanje premišljenih odločitev o specifičnih vprašanjih zagotavljanja varnega športnega okolja.

Namen politike

Namen te politike je pokazati zavezanost IJF varovanju športnikov in vseh, ki so povezani z judom. Cilji IJF na področju nasilja, nadlegovanja in zlorab so:

- Ozaveščati o preprečevanju nadlegovanja, zlorab in nasilja med vsemi organi in člani IJF.
- Pojasnjevati, izobraževati in ozaveščati vse judoiste o tem, kaj se šteje za nadlegovanje, zlorabo in nasilje.
- Zagotoviti informacije o postopku prijave in obravnave primerov nadlegovanja, zlorab in nasilja.
- Ustvariti varno okolje za vse, ki so vključeni na področju juda.

Obseg politike

Ta politika velja za vse, ki so vključeni v IJF in njene povezane strukture, in sicer:

- športnike,
- trenerje, zdravstveno osebje, osebje in spremljevalce judok,
- tehnično osebje, kot so sodniki, organizatorji in tehniki,
- vodstvene osebe od svetovne do lokalne ravni (klubi, zveze ali posamezne strukture judok),
- vse akreditirane osebe ali deležnike na dogodkih vseh struktur, povezanih z IJF (treningi, organizacijo itd.).

Opredelitev nadlegovanja in zlorabe

IJF je sprejela definicije nadlegovanja in zlorabe, kot so določene v t.i Soglasni izjavi mednarodnega olimpijskega komiteja 2016 (angl. '**IOC Consensus Statement 2016**').

Nadlegovanje in zloraba se lahko izražata v petih oblikah, ki se lahko pojavijo skupaj ali ločeno:

- psihološka zloraba,
- fizična zloraba,
- spolno nadlegovanje,
- spolna zloraba,
- zanemarjanje.

Psihološka zloraba

Vzorec namernih, dolgotrajnih, ponavljajočih se ne-fizičnih dejanj, usmerjenih v notranje življenje osebe, vključno z omejevanjem, izolacijo, verbalnim napadom, poniževanjem, zastraševanjem, razvrednotenjem ali katerikoli drugim ravnanjem, ki zmanjšuje občutek identitete, dostojanstva in samospoštovanja udeleženca.

Fizična zloraba

Vsako namerno in nezaželeno dejanje – kot so udarci, klofute, brcanje, grizenje ali ožiganje – ki povzroča fizično travmo ali poškodbo. Vanjo sodijo tudi prisilne ali neprimerne telesne aktivnosti (npr. neprimerne obremenitve glede na starost ali telesno pripravljenost; trening v bolečinah), prisilno uživanje alkohola ali prisilne doping prakse.

Spolno nadlegovanje

Vsako nezaželeno in nezaželeno vedenje spolne narave, bodisi verbalno, neverbalno ali fizično. Lahko vodi v spolno zlorabo.

Spolna zloraba

Vsako vedenje spolne narave – ne-fizično, fizično ali penetrativno – kjer je privolitev izsiljena/manipulirana ali pa je sploh ni mogoče dati.

Zanemarjanje

Neizpolnjevanje minimalne dolžnosti skrbi trenerja ali druge odgovorne osebe do udeleženca, ki povzroči škodo, omogoča škodo ali ustvarja neposredno nevarnost za škodo.

Nadlegovanje in zloraba se lahko pojavita na podlagi katerega koli razloga: rasa, vera, barva kože, etnični izvor, telesne značilnosti, spol, spolna usmerjenost, starost, invalidnost, socialno-ekonomski status ali športne sposobnosti. Dogajata se lahko osebno ali preko spleta.

Pogosto izhajata iz zlorabe položaja moči. MOK (2008/2016) poudarja, da »nadlegovanje in zloraba tvorita kontinuum in ju ni mogoče strogo ločiti«.

Nadlegovanje in zloraba lahko pomenita enkratni incident ali niz dogodkov, vendar mora biti nadlegovanje resno ali ponavljajoče se, da je pravno obravnavano. Posebej ranljivi so: vrhunski športniki, invalidi, otroci in LGBT udeleženci.

Vpliv na udeležence

Posledice različnih oblik nadlegovanja in zlorabe lahko vključujejo:

- **Fizične:** bolezni, poškodbe, izguba športne forme, motnje hranjenja, spolno prenosljive bolezni, posttravmatska stresna motnja.
- **Čustvene:** nestabilna razpoloženja.
- **Vedenjske:** odstop iz športa/tekmovanja, možnost goljufanja.
- **Duševne/zaznavne:** tesnoba, depresija, samopoškodovanje, samomorilnost, nizka samopodoba.
- **Medosebne:** poniževanje, socialna izključenost.

Vloge in odgovornosti

IJF je odgovorna za:

- izvajanje te politike in imenovanje uradnikov za varovanje,
- ozaveščanje vseh udeležencev o politiki in postopkih prijave,
- zagotavljanje pravočasne, poštene in odgovorne obravnave prijav,
- podporo udeležencem, ki so vključeni v prijavljen incident,
- varovanje zasebnosti prijaviteljev, razen če podajo izrecno soglasje za razkritje,
- uvedbo disciplinskih ali korektivnih ukrepov v primeru kršitev,
- zagotovitev načrta za varovanje in postopka prijave na vseh dogodkih IJF,
- ozaveščanje o izobraževalnih virih in usposabljanjih,
- posodabljanje politike in postopkov, ko je to potrebno.

Nacionalne zveze članice IJF so odgovorne za:

- oblikovanje lastnih politik in postopkov, skladnih z zakonodajo in politiko IJF,
- obravnavo prijav na nacionalni/regionalni ravni,
- seznanjanje svojih predstavnikov z IJF politiko o varovanju športnikov in zagotavljanju varnega športnega okolja,
- obveščanje IJF o disciplinskih sankcijah in suspenzih, povezanih z nadlegovanjem in zlorabo.

Udeleženci so odgovorni za:

- ukrepanje ob prepoznavi nadlegovanja ali zlorabe,
- prijavo suma uradnikom za varovanje IJF ali imenovanim osebam,
- obveščanje IJF o disciplinskih ukrepih, ki so jih prejeli zaradi nadlegovanja ali zlorabe.

Prijave, preiskave in disciplinski postopki

IJF je vzpostavila platformo za anonimno prijavo:

👉 <https://reportabuse.judobase.org/form>

Prijave obravnavajo uradniki za varovanje IJF z najvišjo mero diskretnosti. Preiskave se izvajajo skladno s postopki IJF.

Disciplinski postopki temeljijo na »Disciplinskem kodeksu IJF«. Če se ugotovi sum kaznivega dejanja, IJF nemudoma obvesti pristojne organe.

Izobraževalni in povezani viri

- **MOK "Safeguarding Toolkit"** za razvoj politik varovanja,
- **MOK spletni tečaji** o varovanju športnikov (brezplačno dostopni),
- Dodatni viri:
- Kodeks etike IJF,
 - Konsenzni dokument MOK 2016,
 - Konvencija ZN o otrokovih pravicah,
 - Mednarodne smernice za varovanje otrok v športu,
 - Evropska športna listina (2001),
 - Revidirana mednarodna listina UNESCO o športu (2015),
 - Splošna deklaracija človekovih pravic,
 - Safe Sport International.

Slovar pojmov

- **Zloraba:** vsako dejanje, ki namerno škoduje drugi osebi; tudi kot nenamerna nasilna dejanja.
- **Otrok:** po Konvenciji ZN vsaka oseba mlajša od 18 let (če zakon ne določa polnoletnosti prej).
- **Imenovana oseba:** usposobljena oseba, ki na dogodku IJF skrbi za varovanje in poroča uradniku za varovanje.
- **Varovanje:** ukrepi za zaščito ranljivih odraslih ali otrok pred škodo, vključno z nadlegovanjem in zlorabo.
- **Uradnik za varovanje:** glavna oseba v organizaciji, ki prejema prijave, koordinira obravnavo in odgovarja na vprašanja glede politike.

📍 Sedež IJF in predsedniška pisarna

József Attila Street 1,
Budimpešta 1051, Madžarska
www.ijf.org

📍 Generalni sekretariat IJF

József Attila Street 1,
Budimpešta 1051, Madžarska
gs@ijf.org